

Lausuntopyyntö VN/12277/2021
Eläinvihreät ry

Maa- ja metsätalousministeriölle

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi eläinten hyvinvoinnista

Yleisiä näkökohtia lakiluonnoksesta

Lain perustavoite on selkeästi ollut edistää eläinten hyvinvointia sekä parantaa eläinten kohtelua ja kunnioitusta itseisarvoisina yksilöinä. Uudessa lakiluonnoksessa on lukuisia parannuksia edelliseen nähden, mikä on kiitettävää. Äärimmäisen valitettavaa on, että ehdotettu laki on edelleen monin kohdin ristiriidassa perustavoitteen kanssa. Näiltä osin eläinten hyvinvointilaki uhkaa jäädä jälkeen ajastaan jo ennen voimaantuloaan.

Siitä huolimatta, että laki on yleislaki, sen on asetettava eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi ehdoton minimitaso, jota ei voida alittaa erityislajeissa eikä alemmanasteisissa säädöksissä. Muutoin lain tarkoitus vesittyy. Jo eläinten itseisarvon kunnioittaminen tulisi kirjata lain kirjaimiin eikä vain perusteluihin.

Nyt voimassa olevan eläinsuojelulain ehkä suurin ristiriita ja ongelma on eläinten eriarvoinen kohtelu sen mukaan, mikä on eläimen hyöty ja käyttötarkoitus ihmisen näkökulmasta. Rärkeimmillään tämä näkyy siinä, että samanlaisen eläimen pito turkistarhalla sallitaan minimaalisen pienessä tilassa verrattuna esimerkiksi eläintarhoille asetettuihin vaatimuksiin. Eläinten hyvinvoinnille olennaisten vähimmäisvaatimusten pitää toteutua kaikessa eläintenpidossa ja -kohtelussa.

Siitä huolimatta, että lain näkökulmasta eläimet ovat pitkälle esineisiin verrattavaa omaisuutta, on huomattava jo nykyisen lain turvaavan eläimille omia "oikeuksia" yli ihmisen omistusoikeuden. Tämä on olennaista eläinsuojelurikoksissa, joissa ihminen kohtelee omistamaansa eläintä väärin. Lisäksi laki turvaa omistajattomille ja luonnonvaraisille eläimille oikeuden hyvään kohteluun ilman ihmisen aiheuttamaa kärsimystä. Eläimen saama lain suoja ei siis riipu siitä, onko eläimellä omistaja vai ei. Eläinten lainsuojaa ja asemaa muuna(kin) kuin omaisuutena (ja juridisesti esineisiin rinnastettavana) tulee entisestään vahvistaa uudella lailla.

Monin kohdin asetukset sekä laji- ja tuotantoeläinakohtaiset säännökset ja poikkeusmahdollisuudet heikentävät merkittävästi tavoitetta eläinten paremmasta kohtelusta ja hyvinvoinnista. Huomiotta jätetään Euroopan komissiossa ja parlamentissa hyväksytty EU:n tuleva eläinten häkkikasvatuskielto sekä Suomessakin voimakkaasti muuttunut asenneilmasto, joka vaatii tuotanto- ja varsinkin turkiseläimille parempaa hyvinvointia. Kansalaiset eivät hyväksy enää eläinten perustarpeiden sivuuttamista ihmisten toissijaisten tarpeiden vuoksi. Selvä enemmistö vastustaa nykytuotoista turkistarhausta. Ehdoton vähimmäisvaatimus on, että uusi laki huomioi tulevan häkkikiellon siten, että kielletään eläinten hyvinvoinnille erityisen ongelmallinen kasvatusta ja pito verkkopohjaisissa häkeissä.

Vaikka lakiesityksen perusteissa sanotaan, että tavoitteena on ollut ottaa huomioon uusimmat tutkimukset eläinten hyvinvoinnista sekä käyttäytymisestä, eläinten hyvinvoinnin asiantuntijoiden näkemykset ja ajantasaisen tutkimuksen tulokset eivät riittävästi näy lakiluonnoksessa. Laki sallii edelleen liikkumista voimakkaasti rajoittavat, kivuliaat, tuskalliset ja liiallista kärsimystä aiheuttavat tuotanto- ja teurastustavat kuten porsimishäkit, vasikoiden "iglukasvatuksen", turkistarhauksen, hiilidioksiditainnutuksen sekä rapujen keittämisen elävältä vain muutamia epäkohtia mainitaksemme.

Lakiluonnos ei tällaisenaan turvaa tuotantoeläimille niiden hyvinvoinnille olennaisten käyttäytymistarpeiden eikä aina edes välttämättömien fysiologisten tarpeiden tyydyttämistä, kuten jatkuvaa vedensaantia. Kuitenkin lain perusteluissa todetaan, että "eläinten hyvinvoinnille aiheutuvan haitan hyväksyttävyyttä edellyttää aina eettistä pohdintaa sen suhteen, millainen haitta on hyväksyttävissä suhteessa eläinten pidosta ja käytöstä saatavaan hyötyyn".

Kielto tarpeettoman kivun ja kärsimyksen aiheuttamiselle on välttämätön, mutta vaatii tarkemman määrittelyn tarpeettomuudelle. Kärsimyksen aiheuttaminen esim. kustannuksissa säästämiseksi ei ole hyväksyttävää.

Lain kunnianhimmittomuutta tuotantoeläinten suhteen ei voi perustella tuotannon kannattavuudella. On tuottajien ja koko maan etu, että kuluttajat voivat luottaa kotimaisen tuotannon eettiseen kestävyys, jolloin he ovat valmiit suosimaan sitä valinnoillaan. On käsittämätöntä ja vahingollista myös eläintuotannon harjoittajille, jos Suomi uudessa laissa jättäytyy eläinsuojelun tasossa jälkeen muita maita.

Sallittujen eläinlajien listoista

Sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä sallittujen eläinlajien rajaaminen pääosin kesyeläimiin on hyvä ratkaisu. Ongelmallista on kuitenkin se, että vaikka laissa määritellään myös ne nisäkä- ja lintulajit, joita tällä hetkellä pidetään tuotantoeläiminä tai tarhataan tuotantotarkoituksiin, ei muiden eläinten, kuten kalojen ja selkärangattomien eläinten, pitoa tuotantoeläimenä millään tavalla rajoitettaisi. Ns. positiivilistan käyttöönotto tulisi ulottaa paitsi kaikkiin tuotantoeläimiin (kalat ja selkärangattomat mukaan lukien) myös seura- ja harrastuseläimiin.

Monet nykyisin lemmikkeinä tai harrastuksena pidettävistä eläinlajeista ovat sellaisia, että niiden hyvinvointia ihmisen hoidossa on vaikeaa tai jopa mahdotonta varmistaa. Erityisesti eksoottisten eläinten käyttäytymistarpeista, sairauksista, terveydenhoidosta ja kognitiivisista kyvyistä ei ole riittävästi tutkittua tietoa, jonka perusteella niiden hyvinvointi voitaisiin aina turvata edes asiantuntijoiden toimesta.

Eksoottisiin lemmikki- ja harrastuseläimiin liittyy monia ongelmia, kuten eläinten itsensä hyvinvoinnin puutteet, ihmisten ja kotieläinten turvallisuus (zoonoosit ja vaaralliset eläimet), vieraslajit, eläinten pyynti luonnosta, biodiversiteetin kapeneminen, salakuljetus ja rikollisuus. Nämä ongelmat johtavat eläinten kärsimykseen ja ympäristöongelmiin ja aiheuttavat kustannuksia valtioille.

Eksoottisten eläinten omistamista ja myymistä voidaan säädellä ja ongelmia estää monella tavalla, mutta helpoin, selkein ja kustannustehokkain tapa tähän on ns. positiivilista, eli lakiin kirjattu lista sallituista (eksoottisista) lemmikkieläimistä. Positiivilistan käytöstä on hyviä kokemuksia mm. Belgiassa ja Luxemburgissa, ja Alankomaissa listaa työstetään paraikaa. Useat muut EU-maat selvittävät listan käyttöönottoa.

Muita huomioita lakiluonnoksesta

Positiivista lakiluonnoksessa on lemmikkieläinten lisääntymistä, jalostusta sekä tunnistusmerkintää koskevat vaatimukset, jotka antavat mahdollisuuden puuttua mm. pentutehtailuun sekä populaatiokissaongelmaan. Koulutuksessa painotetaan positiivista vahvistamista ja väkivaltaiset koulutuksen apuvälineet kielletään. Sen sijaan alueita tulisi edelleen velvoittaa korvaamaan löytöeläinten kuljetuskustannukset löytöeläinhoitolaan. On käsittämätöntä, että vaikka kuntia velvoitetaan huolehtimaan alueen löytöeläimistä, eivät eläinten kuljetuskustannukset kuitenkaan kuuluisi kuntien vastuulle.

Positiivista on myös laajennettu ilmoitusvelvollisuus viranomaisille ja kolmannelle sektorille. Ilmoitusvelvollisuuden laajentaminen takaa eri toimijoille nopeamman mahdollisuuden reagoida tilanteissa joissa paitsi ihmisten, myös eläinten hyvinvointi tai turvallisuus on vaarassa.

Luonnonvaraisten eläinten osalta pidämme hyvänä, että kunnat veloitetaan vastaamaan kärsivien eläinten lopetuskustannuksista. On myös hyvä, että luonnonvaraisten eläinten hoito siirtyy ilmoitusmenettelyyn.

Lain kielto tarpeettoman kärsimyksen aiheuttamisesta eläimille ulottuu myös metsästyksen ja kalastukseen. Metsästyksessä ja rauhoittamattomien eläinten pyynnissä ja tappamisessa käytetään tällä hetkellä menetelmiä ja välineitä, jotka eivät vastaa lain vaatimusta. Metsästyslaki on tarkistettava muun muassa pyyntirautojen ja muiden passiivisten pyyntivälineiden osalta ja edellytettävä, että myynnissä ja käytössä ei ole muita kuin tutkitusti parhaita, standardoituja ja eläimen kivuttomasti pyytäviä/tappavia välineitä ja menetelmiä. Kansalaisaloite pyyntirautojen kieltämiseksi velvoittaa osaltaan tähän.

Kiitämme seuraavista parannuksista ja kannatamme niitä:

- * Eläinten hyvän ja kunnioittavan kohtelun maininta laissa
 - * Rajatut lajilistat (positiivilistat) esim. eläintuotannossa, sirkuksissa ja eläinnäyttelyissä sallituille eläimille.
 - * Vaatimus eläinten olennaisten käyttäytymistarpeiden turvaamisesta
 - * Kunnille vastuu kärsivien luonnonvaraisten eläinten lopetuksesta
 - * Kielto (lemmikki)eläinten itseisarvoa loukkaaville toimenpiteille (värjäys)
 - * Kielto eläinten seksuaaliselle hyväksikäytölle
 - * Koulutusmenetelmien sääntely, väkivallan ja kipua aiheuttavien välineiden kielto
 - * Jatkuva vedensaanti nisäkkäille ja linnuille
 - * Lyhennetyt siirtymäajat eläinten hyvinvoinnille haitallisten käytäntöjen ja pitomuotojen lopettamiselle
 - * Parsinavettojen rakentamisen ja laajentamisen kielto
- Lemmikkieläinten lisääntymistä, jalostusta, tunnistusmerkintää sekä pentutehtailun estämistä koskevat vaatimukset
- * Laajennettu ilmoitusvelvollisuus
 - * Vaatimus etukäteistainnutuksesta teurastuksessa
 - * Tullin lisääminen eläinsuojeluviranomaisiin

Esitämme seuraavia parannuksia:

- * Eläinten itseisarvo itse lain tekstiin
- * Tarpeettoman kivun ja kärsimyksen määrittely (vähintään perusteluihin)
- * Positiivilistat (sallitut lajit) käyttöön koskien kaikkia eläinryhmiä (esim. lemmikkieläimet) ja käyttötarkoituksia, sisältäen esimerkiksi eläinavusteiset toiminnot, kotieläinpihat ja viihdeteollisuus.
- * Kielto kaikille pitomuodoille, jotka estävät eläinten mahdollisuudet hyvinvoinnille olennaisen käyttäytymisen ja muiden välttämättömien tarpeiden toteuttamiseen
- * Kielto verkkopohjaisille häkeille
- * Löytöeläinten kuljetuksen kustannusten jättäminen kuntien vastuulle
- * Tuotantoeläinten hoidon lajikohtaiset vaatimukset vastaamaan lain vaatimuksia
- * Jatkuvan vedensaannin turvaaminen pääsääntöisesti kaikille eläimille, ja erityisesti pysyvässä pitopaikassa ja rajoitetussa tilassa pidetyille eläimille, kuten esimerkiksi turkiseläimet
- * Kielto tarpeetonta kärsimystä aiheuttaville tainnutusmenetelmille (esim. hiilidioksiditainnutus sioilla ja muilla eläimillä)
- * Haitallisen jalostuksen kielto koskemaan kaikkia eläimiä ml. tuotantoeläimet
- * Kielto rapujen elävältä keittämiseksi

- * Vaatimus kalojen pyydystämisestä, käsittelystä ja lopetuksesta kivuttomimmalla mahdollisella menetelmällä myös kaupallisessa kalastuksessa ja kalankasvatuksessa
- * Elävien kettujen käyttö luolakoirien harjoituksissa ja kokeissa kiellettävä ja luolakoirametsästystä rajoitettava vain ehdottoman välttämättömiin tilanteisiin
- * Naudat ja siat, siirtymäaikoja lyhennettävä ja poikkeusluvista lainvastaisille käytännöille luovuttava
- * Metsästyksessä ja rauhoittamattomien eläinten pyynnissä/tappamisessa kiellettävä standardoimattomat pyyntivälineet ja käytännöt, jotka aiheuttavat tarpeetonta kärsimystä

Pykäläkohtaiset kommentit

2 luku Yleiset periaatteet ja vastuu eläimistä

6 § Lisätään eläinten itseisarvo. Esim. "Eläimiä on kohdeltava hyvin ja kunnioittaen niitä itseisarvoisina yksilöinä" tai "...kunnioittaen niiden itseisarvoa". Lain perustelut eläinten itseisarvosta puoltavat käsitteen laittamista suoraan lakitekstiin, eivätkä jätä mitään syytä, miksi itseisarvo pitäisi mainita vain perusteluissa. Esimerkiksi Hollannissa vaatimus kunnioittaa eläinten itseisarvoa on ollut laissa jo vuosikymmenet.

Pykälässä mainittu tarpeeton kipu ja kärsimys on epämääräinen ilmaisu ja vaatii parempaa määrittelyä vähintään lain perusteluissa. Esitämme tarpeettomaksi kivun ja kärsimyksen aiheuttamista eläimille tuotannollisista (esim. tuotannon lisäämiseksi eläimelle vahingollisella tavalla) tai taloudellisista syistä (kustannuksissa säästämiseksi). Luonnollisesti kärsimyksen aiheuttaminen eläimille on oltava kiellettyä ihmisen hovin, mukavuudenhalun tai kilpailussa menestymisen vuoksi. Tarpeettomaksi ei laskettaisi sellaista kipua ja kärsimystä, joka voidaan katsoa välttämättömäksi (esim. eläimen oman hengen tai terveyden pelastamiseksi tai muiden eläinten tai ihmisten turvallisuuden takaamiseksi) tai väistämättömäksi (esim. luonnolliseen elämäntapaan liittyvä kärsimys, esimerkkinä kohtuullinen synnytyskipu, tai vaikkapa metsästyksen liittyvä pieni viive eläimen ampumisesta tajunnan menetykseen).

7 § Sairaana ja vahingoittuneen eläimen auttaminen

Luonnonvaraisten eläinten hoito

Kunnan olisi huolehdittava eläinlääkärin vastaanotolle tuotujen apua tarvitsevien luonnonvaraisten eläinten hoidosta, ei pelkästään kärsivien eläinten lopetuksesta, mikä on sekin sinänsä tärkeää. Lopetus ei saisi olla säännönmukaisesti käytetty keino, mikäli eläin voidaan hoitaa kuntoon ja/tai palauttaa luontoon.

Luonnonvarainen eläin voi joutua tilanteeseen, jossa se tarvitsee ihmisen apua. Useimmiten avun tarve johtuu ihmisen vaikutuksesta eläimen asuinympäristöön rakennelmien, liikenteen tai muun toiminnan johdosta. Tästä syystä ihmisellä on velvollisuus auttaa eläintä. Kansalaiset kohtaavat apua tarvitsevia luonnonvaraisia eläimiä kaupunkiympäristöissä erityisen runsaasti niiden lisääntymisaikoina. Hyvinvointilaissa on esitetty kunnan velvollisuutta huolehtia eläinlääkärin vastaanotoille tuotavien luonnonvaraisten eläinten lopetuksesta.

Avun tarpeen syynä voi kuitenkin olla sairauden ja vahingoittumisen ohella myös orpoutuminen. Eläimen poikanen on voinut joutua eroon emostaan ihmisen toimesta joko tahallaan tai tahattomasti. Emottomiksi joutuneiden poikasten ennuste voi olla hyvä myös asiantuntevan ihmisen hoidossa, joten säännönmukainen lopetus ei ole aina perusteltua. Eläinlääkäreiden osaamista ja valmiuksia luonnonvaraistenkin eläinten hoidontarpeen arviointiin ja ensiapuun on hyvä lisätä. Eläimille, joilla on mahdollisuus ensihoidon jälkeen vapautua luontoon tai väliaikaisesti sijoittaa asiantuntijahoitoon, tulisi tarjota tähän mahdollisuus. Ne eläimet, joiden ennuste on heikko tai vapautuminen luontoon epätodennäköistä, voidaan eläinlääkärin harkinnan mukaan lopettaa.

8–10 § Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Pykälään ja sitä koskevaan liitteeseen tulisi lisätä myös sallittuja lemmikkieläimiä koskeva lajiluettelo (ns. positiivilista).

Tuotantoeläiminä sallittujen lajien listaan ei ole syytä lisätä uusia lajeja, eikä varsinkaan sellaisia, joiden hyvinvoinnista ja sopeutumisesta Suomen oloihin ei ole riittävästi tietoa eikä varmuutta. Laissa esitetään vesipuhvelin hyväksyntää uudeksi lajiksi lihantuotantoon. Mielestämme kaupallisen tuotannon aloittamista vesipuhvelilla ei pidä sallia.

Maassamme sallitaan tällä hetkellä kahden luonnonlemme haitallisen vieraslajin, minkin ja supikoiran tarhaaminen turkistuotannossa. Tarhaaminen ylläpitää riskiä eläinten karkaamisesta luontoon ja lisää tarvetta näiden lajien tehopyyntiin. Minkki ja supikoira tulisikin poistaa tuotantoeläiminä sallittavista eläimistä jo tästä syystä.

On huomattava, että esim. turkistarhoilla pidettäviä kettuja koskevia minimivaatimuksia - jotka ovat täysin riittämättömät - saa soveltaa vain ja ainoastaan turkistarhoilla. Jos eläimiä pidetään käytettäväksi muissa tarkoituksessa, esimerkiksi kettuja lemmikkieläiminä tai luolakoiraharjoituksissa tai -kokeissa, tällöin sovelletaan eläintarhavaatimuksia tai vastaavalle lemmikkieläimelle tarkoitettuja vaatimuksia. Tässä yhteydessä on syytä tuoda esiin, että elävien kohde-eläinten, esim. kettujen ja supikoirien, käyttöä luolakoirien harjoittamiseen ei pitäisi enää sallia lainkaan, vaan se tulisi kieltää.

11 § On hyvä, että alle 16-vuotiaalle lapselle ei saa antaa yksin vastuuta eläinten hoidosta. Huomautamme, että sitäkin ongelmallisempaa on, että meillä jopa vain 11-vuotias lapsi saa käyttää tappavan vaarallista asetta eläinten ampumiseen. Ristiriita on pikaisesti korjattava säätämällä alaikäraja myös metsästyksessä tapahtuvaan aseenkäyttöön ja eläinten tappamiseen. Mikäli 15-vuotiaalla ei ole riittäviä valmiuksia olla yksin vastuussa eläimen hoidosta, vielä vähemmän hänellä on kypsyyttä käyttää asetta ja ottaa vastuuta eläimen tappamisesta.

3 luku Eläinten kohtelu

13 § Kielletty kohtelu

Positiivista on, että kiellettyyn kohteluun on lisätty eläinten värjääminen sekä kovakouraiset koulutusmenetelmät. Mielestämme tässäkin olisi syytä tarkentaa mitä tarkoitetaan "tarpeettomalla kivulla ja kärsimyksellä". Nyt laki monilta osin mahdollistaa täysin tarpeettoman kärsimyksen eläimille vailla perustetta.

Koira- ja muissa eläinharrastuksissa / -työtehtävissä on kiellettävä ne lajit, joiden kouluttamisessa eläimeen kohdistuu pakottamista tai väkivaltaa. Suojelukoulutuksen antaminen pitää rajata vain viranomaistoiminnassa käytettäville koirille.

Kohtaan: "Eläintä ei saa pakottaa yrittämään luonnollisten kykyjensä tai voimiensa ylittämistä." pitää lisätä loppuun täsmennys: "myös pitkäkestoiset vaikutukset hyvinvointiin on huomioitava". Kärsimys kun saattaa olla sellaista, joka aiheutuu työtehtävissä tai harrastuksissa toimimisesta pitkällä aikavälillä.

Suomessa on paljastunut useita tapauksia, joissa tietyn tyyppisiä koiria on kasvatettu ja käytetty taistelutarkoituksiin ja/tai usutettu muiden koirien kimppeihin. Laissa olisi syytä kieltää yksiselitteisesti koirien kasvattaminen, harjoittaminen, käyttö ja myynti (ulkomaillakin) käytettäväksi taistelutarkoituksiin esimerkiksi koiratappeluissa ja muissa vastaavissa eläintappeluissa.

14 § Sukupuoliyhteys eläimen kanssa kielletyksi

Tämä on tärkeä lisäys lakiin, ja on ollut häpeällistä, että se ei aikaisemmin lakiesityksessä ole ollut. On erityisen tärkeää saada määriteltyä rikokseksi eläimelle ilmeisiä haittoja aiheuttava hyväksikäyttö, jossa nykyisin mukaan ei aina saada riittävää näyttöä eläimelle aiheutuvasta kärsimyksestä, jotta teot voitaisiin tuomita eläinsuojelurikoksena.

16 § Karjuporsaiden kirurgisesta kastroatiosta tulisi luopua. Vähimmäisvaatimuksena on taattava riittävä kivunlievitys sekä toimenpiteen aikana että sen jälkeen.

4 luku Eläinten hoito

20 § Hoidon yleiset vaatimukset

Vaikka pykälässä nimenomaisesti vaaditaan turvaamaan mahdollisuudet "liikkumiseen, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyvät olennaiset käyttäytymistarpeet", käytännön tasolla lajikohtaiset asetukset vesittävät tämän mm. nautojen, sikojen ja turkiseläinten kohdalla.

21 § Ruokinta ja juotto

Laissa määritellään että "Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä:

- 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle;
- 2) eläimelle, jonka vedensaantia on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava;
- 3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaviin, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluviin eläimiin;
- 4) silloin, kun poikkeukselliset ja vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon;
- 5) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä."

Jatkuva vedensaanti tulisi turvata kaikille eläimille pääsääntöisesti myös kohdan 5 mukaisissa olosuhteissa pysyvissä pitopaikoissa. Suomen oloissakin on mahdollista järjestää jatkuva vedensaanti jokaiselle pysyvässä pitopaikassa pidetylle eläimelle, ja tämä tulisi laissa turvata. Erityisesti turkistarhojen eläimille on taattava riittävä juomaveden saanti, koska ne eivät pysty itse hakeutumaan edes lumen ääreen tyydyttääkseen janoaan.

25 § Eläinjalostus

Lakiehdotuksessa määritellään "Eläintä ei saa käyttää jalostukseen, jos:

- 1) käytettävä jalostusyhdistelmä aiheuttaa todennäköisesti jälkeläiselle sellaisia sairauksia tai muita ominaisuuksia, joista aiheutuu merkittävää haittaa tämän hyvinvoinnille;"

Lakiin esitetyt parannukset ovat erinomaisia, mutta ne on saatava kunnolla käytäntöön ja ulotettava koskemaan kaikkia eläimiä, myös tuotantoeläimiä. Esimerkiksi broilerin kasvatukseen on vähintään tehtävä isoja muutoksia ja useiden liian pitkälle jalostettujen lemmikkien kasvatusta kieltää täysin.

26 § Löytöeläimet

Löytöeläinten tilapäinen hoito tulisi järjestää maakunnan tai alueen tasolla. Kuntien tulisi tehdä löytöeläinsopimus maakuntatasolla siten, että löytöeläinten hoidosta aiheutuvat kokonaiskustannukset jaettaisiin kuntien kesken tasan asukasluvuun suhteutettuna. Tällöin voidaan järjestää laadukas löytöeläinten hoito.

Löytöeläinten laadukas hoito voidaan järjestää vain huolehtimalla riittävästä taloudellisista resursseista. Löytöeläinten ja eläinsuojelulain 44 § perusteella haltuunotettujen eläinten kustannuksista vastaa aina viime kädessä eläinten omistaja. Mikäli omistajalta ei saada perittyä julkisoikeudellisia kuluja (nykyinen laki 42 ja 44 §) kuluista vastaa viime kädessä valtio. Jos löytöeläimelle ei löydy omistajaa, eläin voidaan myydä uuteen kotiin kulujen kattamiseksi tai lopettaa.

Laadukasta hoitoa voidaan eläimelle antaa vain asianmukaisissa tiloissa ammattitaitoisen henkilökunnan toimesta. Löytöeläinten ja haltuun otettujen eläinten hoito on erityisen vaativaa eikä hoidon ja hoitotilojen järjestämistä voida jättää vapaaehtoistoimijoiden huoleksi kustannusten pelossa. Eläinten tulee myös saada tarvittaessa asianmukaista eläinlääkärihoitoa ja niiden jatkohoito on voitava löytöeläinkodissa järjestää. Eläinlääkärihoidon kustannukset maksaa viime kädessä eläimen omistaja.

Löytöeläinten kuljetus samoin kuin eläinsuojeluperusteisesti haltuunotettujen eläinten kiinniotto ja kuljetus on järjestettävä lakisääteisesti maakuntatasolla. Kuljetuksista aiheutuvat kustannukset kuuluvat eläimen omistajalle ja ne voidaan periä hoitomaksujen yhteydessä.

Löytöeläimiltä tulee tarkistaa tunnistusmerkintä ja eläimestä tulee julkaista riittävät tunnistetiedot ja kuva joko kunnan tai löytöeläinkodin omalla nettisivulla. Puuttuvasta tunnistusmerkinnästä tulee tehdä ilmoitus valvontaviranomaiselle ja velvoittaa omistaja huolehtimaan siitä, että eläin merkitään tunnistesirulla määrääjässä. Luontevinta olisi kouluttaa löytöeläinkodin henkilökunta eläinten sirutukseen ja sirujen rekisteröintiin.

5 luku Eläinten pitopaikka

33 §

Pykälässä todetaan, että "Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin."

Tämä ei ole sopusoinnussa sen kanssa, että porsitushäkeille ei ole tulossa kieltoa edes siirtymäajalla.

9 luku Eläinten lopetus

64 § Lopetusta koskevat yleiset vaatimukset

Lopetuksen yhteydessä tulisi olla maininta myös tuskattomasta tainnutuksesta. Esim. hiilidioksiditainnutus ei ole tuskaton vaihtoehto. Jos halutaan teurastuksen tapahtuvan kivuttomasti ja vailla ylimääräistä tuskaa, myös tainnutusvaiheen tulisi olla vastaava.

58 b § Kalojen ja rapujen lopetus

Rapujen keittäminen elävältä tulisi kieltää, sillä nykytiedon valossa tämä ei ole tuskaton lopetustapa.

Laissa tulisi huomioida myös tavoite tuskattomaan ja välittömään lopetukseen tilanteessa, jossa saalismäärät ovat suuria.

12 luku Hallinnolliset pakkokeinot

97 §

Mikäli valvontaviranomainen on tarkastuksen yhteydessä määrännyt kiireellisenä toimenpiteenä eläimille hankittavaksi hoitoa muualta ja lopullisessa ratkaisussaan määrää haltuunotetut eläimet lopetettavaksi tai muuten uudelleen sijoitettavaksi, tulisi olla samalla mahdollista kieltää kyseisen henkilön tai ammatinharjoittajan eläintenpito siihen asti, että asiassa on tehty lainvoimainen päätös. Nykylainsäädännössä voidaan mm. päihtyneenä ajaneille määrätä väliaikainen ajokielto lainvoimaiseen ratkaisuun asti. Väliaikainen eläintenpitokiello olisi yhteneväinen turvaamistoimenpide.

Eläintenpitokiellon valvonnasta:

Eläintenpitokiellon rikkominen on nykylainsäädännössä rikkomus, jota valvoo poliisi, ja rike on soviteltavissa sakoilla. Periaatteessa eläintä voi pitää kiellosta huolimatta, mikäli ei riko lakia ja maksaa sakkonsa. Myöskään pelkkä epäily eläintenpitokiellon rikkomisesta ei ole riittävä syy tehdä tarkastusta eläinten pitopaikkaan. Eläintenpitokiello määrätään aina vain vahvasti perustellusti, joten myös sen valvonta tulee nostaa asian vaatimalle tasolle. Tästä syystä eläintenpitokiellon rikkominen tulee nostaa rangaistavuudeltaan vähintään lievän eläinsuojelurikoksen tasolle, jolloin jatkuvasti eläintenpitokielloa rikkoville voidaan määrätä vankeusrangaistus.

16 Luku Voimaantulo

121 § Nautojen pitopaikkaa koskevat poikkeus- ja siirtymäsäännökset

Ehdotuksessa sanotaan "Mitä 37 §:n 2 momentissa säädetään kiellosta pitää eläintä paikalleen kytkettynä, ei sovelleta tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan navettaan, jossa pidetään maidontuotantoa varten lehmiä tai hiehoja. Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan navettaan sovelletaan muiden nautojen kuin maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen osalta 37 §:n 2 momentissa säädettyä paikalleen kytkemisen kielloa 1 päivästä tammikuuta 2028."

Käytännössä tämä mahdollistaa parsinavetoiden käytön maidontuotannossa myös tulevaisuudessa. Ellei parsinavetoille esitetä selkeästi suurempaa jaloittelupäivien määrää (nyt esitetyn 90 päivän sijaan minimi tulisi olla 120 päivää), tulisi kaikki parsinavetat kieltää siirtymäajalla.

122 § Sian pitopaikkaa koskevat poikkeus- ja siirtymäsäännökset

Laissa määritellään voimaantulo mm. porsitus- ja tiineytyshäkkien osalta "Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan sikalaan sovelletaan emakoiden ja ensikoiden tiineytyshäkissä pidon osalta 37 §:n 2 momenttia 1 päivästä tammikuuta 2035." On toki ymmärrettävää, että tuotannossa siirtymäaika on pitkä, mutta 12 vuoden siirtymäaika on kohtuuton ajatellen eläinten hyvinvointia. Esitämme siirtymäajaksi max. 8 vuotta.

Valtioneuvoston asetusluonnos nautojen suojelusta

13 § Naudan juotto ja ruokinta

Esitämme asetuksesta poistamista: "Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä silloin, kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy sellaisissa vasikoiden siirrettävissä ulkokarsinoissa, joissa vasikalla on käytössään vain kevytrakenteinen säänsuoja."

Myös ns. iglukasvatetuille vasikoille tulee taata jatkuva veden saanti.

17 § Laiduntaminen ja jaloittelu

Esitämme muutettavaksi maksimiaikaa kohtaan "Aluehallintovirasto voi myöntää vapautuksen 1 momentista tarkoitetusta laitumelle tai jaloittelutilaan pääsyä koskevasta vaatimuksesta, jos tuotantotilalla ei ole käytettävissään sopivaa laidunta tai jos muuta jaloitteluun soveltuvaa tilaa ei ole mahdollista kohtuudella järjestää taikka jos vaatimuksen noudattaminen on kohtuutonta liikenteeseen, maastoon tai täisyyteen liittyvistä syistä. Vapautus myönnetään enintään viideksi vuodeksi kerrallaan ja enintään 31.12.2034 saakka. Vapautus peruutetaan, jos sen myöntämisen edellytykset lakkaavat"

Vapautus tulisi myöntää enintään kahdeksi vuodeksi. Tämän siirtymäajan jälkeen jaloittelumahdollisuus on taattava kaikille naudoille.

LIITTEET / RINNAKKAISTEKSTIT

Myös luomulakia pitää muuttaa, jotta se ei ole ristiriidassa eläinten hyvinvointilain kanssa. Erityisen ongelmallinen on 1.1.2022 voimaan tullut uusi lääkkeiden varoaika luomutuotannossa olevien eläinten osalta. Sen myötä kaikille lääkkeille tuli varoajaksi vähintään 48 tuntia, vaikka lääkkeen varoaika normaalisti olisi 0 vrk. Se on erityisen ongelmallista etenkin kipulääkkeiden käytön osalta, luomutuotannossa olevat monet eläimet jäävät nyt siis ilman asianmukaista kipulääkitystä.

Luomulaissa on jo entuudestaan ollut ongelmallinen se kohta, jonka mukaan kolmas kipulääkitys / vuosi poistaa luomustatuksen. Sekin käytännössä johtaa usein samaan, eli että eläin ei saa tarvittavaa kipulääkitystä.